

Blongren

En mönsterkolektion

Kristin Erséus

Högskolan för design och konsthantverk

Göteborgs universitet. Examensprojekt

15 hp, Konstnärligt kandidatprogram

i design 180 hp

This report is about the exam project; Blomgren- a collection of patterns. During eight weeks I have from the family Blomgren, who was my grandfather's family with siblings and parents, produced five patterns for textiles into interior and space. In addition to the family as an inspiration, I have taken into account of the collection's name - as a word and the meaning of the word. The project's objective has been to learn more about patterns of creation and how to make a repetition from an illustration and story. I have felt that my knowledge of making patterns was a bit vague. The questions that have lead me through my work has been: 1) How important is it that the colors match? 2) Which techniques are allowed while making patterns? 3) What can I tell about the Blomgren family? The whole project has been an experiment with colors, objects and different shapes. I have learned more about the process and a lot more about making patterns, which was the most important part of my goal.

Keywords: patterns, textiles, family-history, illustration, story

Innehållsförteckning

1 Inledning

1.2 Bakgrund	5
1.3 Frågeställningar	6
1.4 Avgränsningar	6

2 Genomförande

2.1 Förberedelse	7
2.2 Metod	8

3 Resultat

3.1 Projektets resultat	12
3.1.1 <i>Knut-sjörövaren</i>	13
3.1.2 <i>Gertrud</i>	15
3.1.3 <i>Sten</i>	17
3.1.4 <i>Blomgren</i>	19
3.1.5 <i>Axel och Judith</i>	21
3.2 Slutsatser	
3.2.1 Tillämpningar	23
3.2.2 Egna reflektioner	23

4 Källförteckning	26
-------------------	----

1. Inledning

Judith och Axel träffades på det sena 1800-talet i Hudiksvall. Judith – "den vackra" hade hittat sin prins. År 1905 föddes deras förste son, Nils, och tre år efter kom första dottern som fick heta Märta. Två år därefter kom flickan Gertrud. Sedan löpte det på med ytterligare tre syskon, i tät följd; Olle, Pelle och Britta. År 1915 föddes Lars, sedan Inga år 1917 och året efter kom även Knut. År 1922 föddes två pojkar, Sten i januari och i december brodern Axel. Sist men inte minst kom Judith till världen år 1924. Den stora familjen hette Blomgren (i efternamn) och allihop flyttade på 30-talet in i rektorsbostaden på Sjöbefälsskolan i Göteborg, där pappa Axel fått tjänsten som rektor.

Det stora fotot är på hela familjen Blomgren, de två små är på föräldrarna Axel och Judith som unga. (1)

Denna rapport är om mitt examensarbete, där jag utifrån en historia och ett namn formgett en mönsterkollektion. I rapporten kommer jag att berätta om mitt arbetssätt samt vilka aspekter som varit viktiga för mig och mitt skapande. Jag har gett mönsterkollektionen namnet Blomgren och den är tänkt att tryckas på textilier för inredning i rum.

Syftet med projektet har varit att jag skulle få större kunskap kring mönster och mönsterrapporteringar, där tonvikten lagts på att skapa en fungerande bildkomposition med spännande färgval och formspråk.

1.2 Bakgrund

När jag för ett år sedan i profilprojektet valde att jobba med tapetmönster hade jag knappt en aning om hur man skapar en mönsterrapport. För mig var det likt en svår matematisk ekvation, och det tog tid innan jag riktigt förstod hur jag skulle tänka och jobba för att få fram en fungerande rapport. När jag väl hade förstått hur man löser ekvationen, och idéerna var som flest, var profilprojektet tyvärr slut. Därför såg jag min chans att fortsätta utforska ämnet vidare i examensprojektet.

Blomgren var min mammas flicknamn. Judith och Axel var hennes farmor och farfar och Sten var hennes pappa, alltså min morfar. Skälet till att jag utgick ifrån min mammas familj var att jag känner en avsaknad av dem, eftersom jag helt enkelt fick så liten chans till kontakt med dem. De har nästan alla gått bort och den enda som finns kvar i livet är morfars syster Inga, som numera bor på ett äldreboende och är gravt dement. Mormor dog innan jag föddes och morfar gick bort när jag bara var två år. Det har berättats för mig att morfar och jag hade en speciell kontakt, och som liten fick jag alltid höra hur lik jag var morfar Sten. Även om jag inte har några direkta minnen från den tiden så blir jag alldeles varm inombords när jag ser honom på bild eller hör någon berätta om honom. Blomgren är också ett spännande namn att bygga en mönsterkollektion på, då mönster ofta består av blomster i olika former. Och namnet associerar också till något som "växer" eller sträcker sig ut över en stor yta, likt grenar på ett träd.

När jag arbetar som designer vill jag som regel utgå ifrån en berättelse eller en historia för att produkten ska få mer liv och betydelse samt en stadig grund att växa på. Att ha en historia bakom mitt examensprojekt var därför en självklarhet. Många gånger är det människor eller karaktärer som präglar mina arbeten och jag leker även gärna med ord och ordens betydelse i det jag gör. Liksom namnet "Blomgren" gör på båda sätten i detta fall.

1.3 Frågeställningar

- Vilka tekniker tillåts i skapandet av mönster?
- Hur påverkas vi människor av bilder och vad händer när de sedan blir duplicerade i en rapport?
- Hur viktigt är färg- och formvalet i skapandet av mönster?
- Vad kan jag berätta om Blomgren?

1.4 Avgränsningar

Eftersom jag har lagt vikten på att utforska och experimentera kring själva bilden i mönsterrapporten så blev en avgränsning att inte trycka upp mina mönster innan examinationen. Mitt mål har istället varit att hinna färdigt med mina mönsterrapporter som bilder, och ägna tid åt tillverkningen av dem, som en tillämpning, efter projektets slut.

Som jag tidigare nämnt bestod familjen Blomgren av väldigt många personer. Eftersom jag valt att ägna mig åt 5 mönster i en kollektion blev en avgränsning att göra ett urval, där jag valde, utifrån historien jag fått berättad för mig, de personer som kunde bidra till mest spännande mönster.

I början av projektet var min ambition att kontakta företag i branschen för att eventuellt starta ett samarbete eller bara bolla idéer om vad marknaden vill se. Jag skrev några mail till olika butiker och producenter. Efter några dagar fick jag svar, dock inte av alla. Men vid det laget hade jag redan börjat arbeta utifrån min projekttid och jag bestämde mig för att än mer fokusera på mitt eget utforskande arbete, nyfiken på att se vad det skulle leda till - istället för att lägga krut på att hitta företag och samarbetspartners med helt andra önskemål. Det hade naturligtvis varit intressant och nyttigt att se vad ett samarbete med en producent skulle innebära, men i det skedet såg jag det nyttigare att öva på mitt eget skapande.

Sent i projektet provade jag att teckna mina karaktärer och objekt för hand och såg att det fungerade mycket bra i mina mönster. Dock var tiden knapp och återigen för många karaktärer att rita, Jag tecknade så många jag hann med och löste problemet genom att blanda fotografier med de handritade karaktärerna i mina mönster.

2. Genomförande

2.1 Förberedelse

Först, efter att jag formulerat min projektbeskrivning, tittade jag igenom det material jag redan samlat i datorn och bland mina inspirationsarkiv i bokhyllan liksom bilder från tidigare projekt. Där fann jag dokument från profilprojektet då jag arbetade med tapetmönster. Ett av mönstren hade jag tillägnat min mormor och morfar och mönstret består av bilder som jag satt ihop till en rapport. Den plockade jag ut som en ingång till examensprojektet.

Bilden visar rapporten till mönstret som blev ingången till examensprojektet. (2)

Därefter började min research kring familjen Blomgren. Jag tittade i fotoalbum hemma hos mina föräldrar, samlade bokmärken och fotografier på rosor och andra blommor, jag letade även efter andra objekt som kunde användas i mina mönster, t.ex. små virkade dukar i olika färger, spetsar och smycken.

En dag gjorde jag en utflykt till Kinna och letade bland tyger och mönster för att samla inspiration. Jag åkte runt till olika second hand-butiker och vandrade bland hyllorna för att samla fragment från en svunnen tid, i jakten efter inspiration och uppslag.

En eftermiddag tog jag en fika med mamma. Vi gick igenom alla gamla fotoalbum och högar av gamla fotografier och negativ, och jag lät henne berätta vad vi såg, och vilka det var som figurerade på bilderna. Jag antecknade stödord och skrev ner alla namnen på morfars syskon samt i vilken ordning de föddes. Vi hittade en massa gamla bilder på Eriksberg i Göteborg, vilket på den tiden enbart bestod av fartygsdockor och stora båtar, men som idag består av bostadshus, butiker och restauranger. Morfars pappa var, som jag tidigare nämnt, rektor på sjöbefälsskolan, där de också bodde allesammans. De flyttade senare till Aspenäs i Lerum, i samma område som även jag är uppvuxen i. Mamma berättade att familjen Blomgren var en mycket sprallig familj. Jag citerar min mamma, Ann-Sofie: "Det var mycket sprall, lite rajtan tajtan och mycket full i sjutton".

Många utav sönerna (morfar och hans bröder) jobbade på Götaverken. Morfar Sten var maskiningenjör och spenderade långa perioder som fartygsmaskinist ute till havs och i andra länder. Efter sjölivet jobbade han med att besiktiga båtar som skulle repareras och med att offerera Götaverkens reparationstjänster. Även detta arbete innebar mycket resande, framförallt till ryska hamnar. Mamma berättade att två av syskonen, Gertrud och Lars, gick bort tidigt, troligen av tuberkulos. Hon berättade även att en av sönerna, brodern Knut, var ett slags svart får i familjen. Han flyttade till Stockholm, förskingrade pengar och satt en tid i fängelse. Många av hans syskon tappade därför kontakten med honom.

2.2 Metod

Efter att jag samlat ihop information och material, skulle allt sorteras och bearbetas. Jag skannade in bilder och fotografier i datorn och behandlade dem där. Under tiden gjorde jag en skiss, ett s.k. "skelett" till en mönster-rapport i form av ett rutmönster, likt lapptechniken i sömnad. Tanken var att jag skulle ha detta skelett att utgå ifrån när jag senare skulle skapa mina mönster.

Det visade sig senare att detta skelett blev tvunget att ändras när mönstren utformades ovanpå, men jag blev en erfarenhet rikare genom detta arbetssätt. Nu i efterhand kan jag se att även om det inte skelettet legat som mall under mina mönster så har det ändå präglat resultatet.

Bilden visar mönsterrapporten som gjordes likt lapptechniken i sömnad, att ha som mall till alla mönstren i kollektionen. (3)

De följande veckorna fylldes utav bildhantering i datorn. Detta tog mycket längre tid än jag kunnat ana och det kändes som att jag stod stilla i mitt arbete. Allteftersom mappen växte med hanterade bilder började jag testa att skapa mina mönster. Jag ville komma loss i min kreativitet och lade ingen större värdering i mina mönster i detta skede av projektet. Jag bara skapade för att se hur rapporterna uppförde sig och hur färgerna kommunicerade med varandra. Det blev bl.a. ett mönster utav de fotografier mamma och jag hittat på Eriksberg bestående av båtar, dockor och lyftkranar. Rapporten fick en tydlig riktning som jag inte gillade och ville därför komma bort ifrån den. Jag testade därför att lägga in bokmärken på rosor, även för att förstärka känslan av "sjöman". Men det blev inte heller vad jag ville åt, så jag provade att göra ett nytt mönster, denna gång av virkade dukar och blommor mot en smutsgrön bakgrund. Allteftersom mina mönster växte fram tittade jag på hur det såg ut sammansatt med rapportering. Inte heller detta mönster motsvarade mina förväntningar.

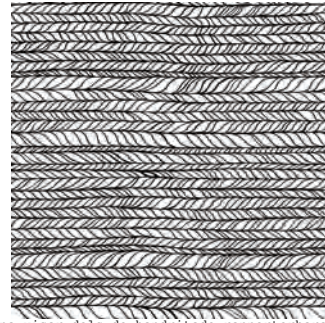
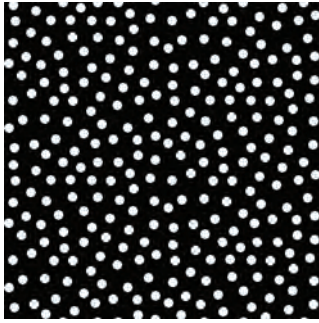
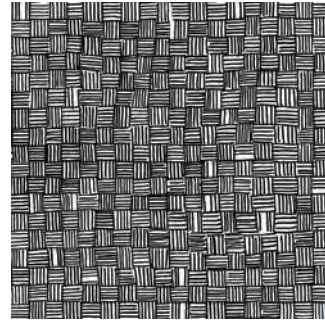
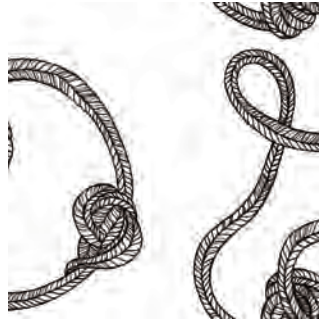
Dessa bilder visar två rapportexperiment. (4-5)

I nästa test blandade jag foton på morfar och hans syskon med bilder på blommor och lade in det i rutmönstret (skel-ettet). Färgerna var övervägande svart, vitt och rött. Detta mönster kändes bra till sin komposition och jag fann glädjen i att fortsätta med ytterligare en rapport, nu med en samling av fotografier på min morfar i olika arbetssituationer och arbetsmiljöer. Detta mönster behöll jag i svartvitt. I rapporten provade jag att arbeta likt ett pussel för att se om skarvarna blev mindre synliga, men även för att slippa flytta om. På det sättet kunde jag se hela bilden på en gång. Men även om mönstret utgick från min morfar kändes det väldigt opersonligt och intetsägande.

Dessa bilder visar på ytterligare två rapportexperiment. (6-7)

Med ny inspiration och nya idéer gick jag åter till arbetet och började teckna. Knut som förskingrade pengar och hamnade i fängelse gjorde jag om till sjörövare, jag tecknade även Gertrud och Lars som dog i tbc. Morfar Sten, Judith, Märta och Britta hamnade också i skissblocket. Under mitt sista handledningstillfälle fick jag tips och råd kring mitt tecknande av Eva Dahlin. Det var mycket givande och även vid detta samtal blev det tydligare för mig vad som skulle läggas till eller tas bort för att huvudpersonernas karaktärsdrag rättvist skulle plockas fram. Tecknandet gav mig mersmak, så jag tecknade sex mönsterrapporter som jag tänkte använda som strukturer i mönstren och illustrationerna. Jag tecknade också sju olika rosor, en båt och en fågel. Bilderna hanterade jag sedan i datorn, satte färg på och redigerade dem.

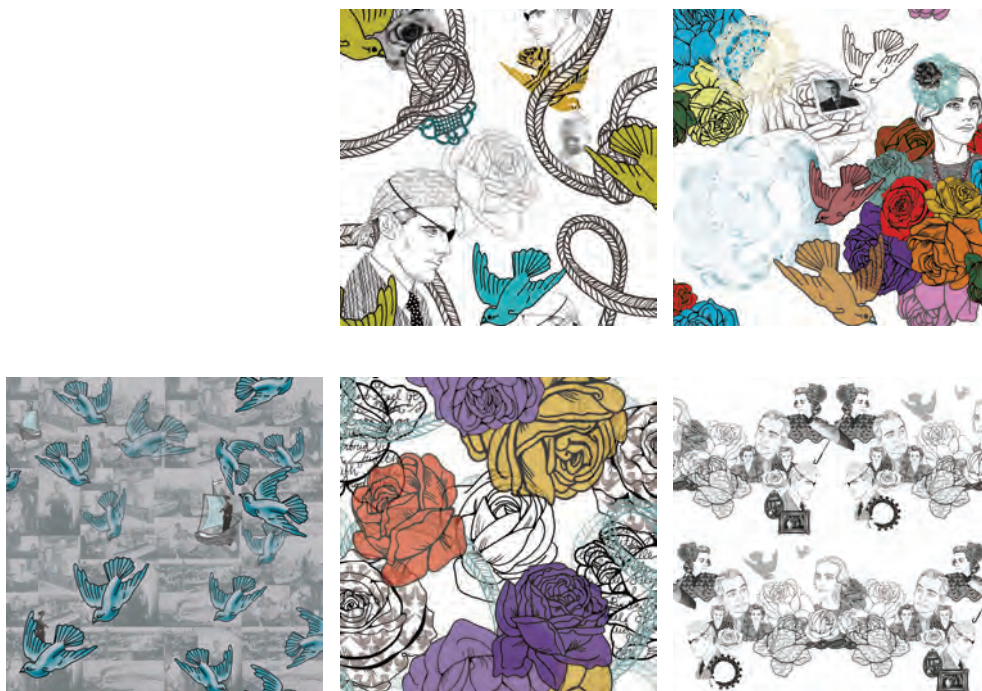
Bilderna visar dels de handritade rapporterbara strukturerna och ett par teckningar på oblet som syns i mönsterkollektionen. (8-16)

3. Resultat

3.1 Projektets resultat

Arbetet med mönsterkollektionen Blomgren resulterade i fem mönster. De har fått sina respektive namn från huvudkaraktärerna i familjen Blomgren. Alla mönster har rapportstorleken 64 x 64 cm, då valsen för tryck på tyg är 64 cm i omkrets. De flesta av mönstren gör sig bäst i digitalt tryck men mönstret *Knut* och *Axel och Judith* går också att tryckas med screentryck. Alla mönster förutom *Axel och Judith*, som är en rak rapport, är halvförsatta rapporter. Samtliga mönster har enbart en färgställning, detta för att färgerna har en betydande roll till hela mönsterkaraktären. De lades dit samtidigt som mönstret växte fram.

(På sidorna 14,16,18,20 och 22 visas mönstren i 25 % av originalets storlek för att få plats).

Bilderna visar rapporterna till mönstren i kollektionen, vänster uppi från i ordningen; Knut, Gertrud, Sten, Blomgren, Axel och Judith. (17-21)

3.1.1 Knut

Mönstret består av en nätstruktur i form av rep som är fastknutna i varandra. Denna (strukturen) symboliserar både mönstrets och karaktärens namn men också det faktum att han satt i fängelse. Fåglarna är svalor och symboliserar friheten han säkerligen längtade efter när han satt inne. Blommorna är ett återkommande tema i många utav mönstren och de får stå för "blom" i kollektionens namn, Blomgren. Fotografiet är på Knut som liten pojke. I teckningen av honom syns några utav de rapporterbara strukturerna som visas på sidan 11. Rapporten är halvförsatt och 64 x 64 cm stor.

Miljöbild på hur det skulle kunna se ut med en soffa klädd i Knut.
(22)

3.1.2 Gertrud

Gertrud är personen bakom detta mönster, som tillägnades henne och hennes bror Lars, som båda dog när de var unga. Mönstret är uppbyggt av öar med rosor och som struktur kring öarna cirkulerar fåglar. En av fåglarna bär ett fotografi av Lars i näbben. För att mönstret skulle ge ett harmoniskt intryck placerades fragment av ett fotografi på Gertrud, virkade dukar och konturer av en ros. Alla objekten skall symbolisera "vila i frid" och samtidigt ge tecken på liv i form av de levande fåglarna och rosorna. Rapporten är halvfärsatt och 64 x 64 cm stor.

Miljöbild på hur det skulle kunna se ut med en soffa klädd i Gertrud.
(23)

3.1.3 Sten

Sten är mannen bakom det tredje mönstret. Han var ofta och länge på resande fot i yrket som fartygsmaskinist. Mönstret är uppbyggt utav svartvita bilder på honom i sitt arbete. Som nätstruktur flyger svalor i cirklar, dessa symboliserar att fartyg med besättning närmar sig land. Rapporten är halvförsatt och 64 x 64 cm stor.

Miljöbild på hur det skulle kunna se ut med en soffa klädd i Sten.
(24)

3.1.4 Blomgren

Detta mönster är kopplat till ordet Blomgren och består av stora rosor i färgerna lila, röd och gul. Två rosor har prytt med struktruer av Familjen Blomgrens alla namn och svalor i beige färg. Nätet (skelettet) i mönstret består av en slingrande stjälkstruktur. Rapporten är halvförsatt och 64 x 64 cm stor.

Miljöbild på hur det skulle kunna se ut med en soffa klädd i Blomgren.
(25)

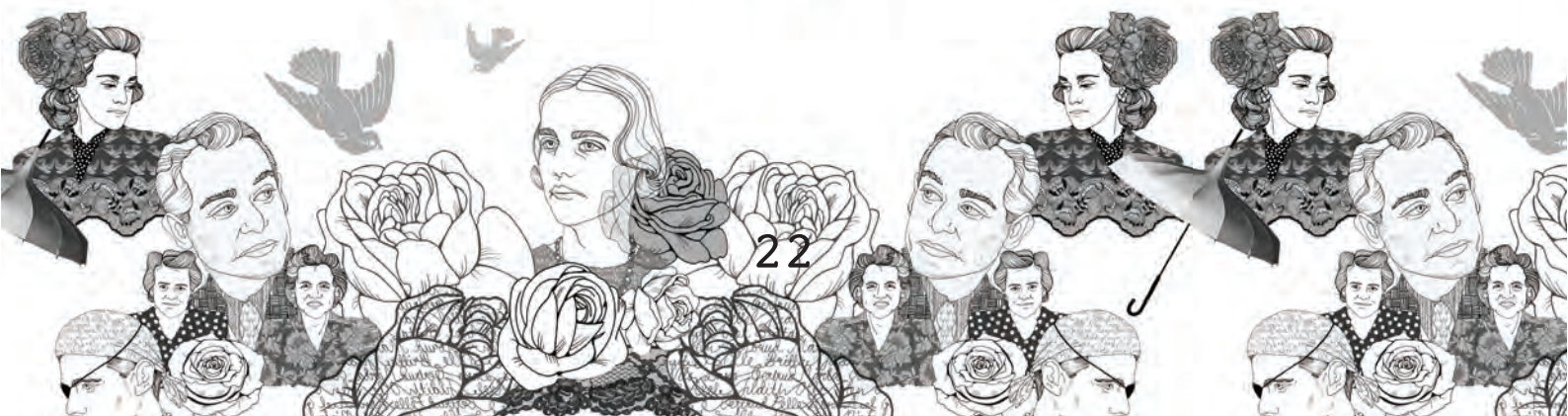
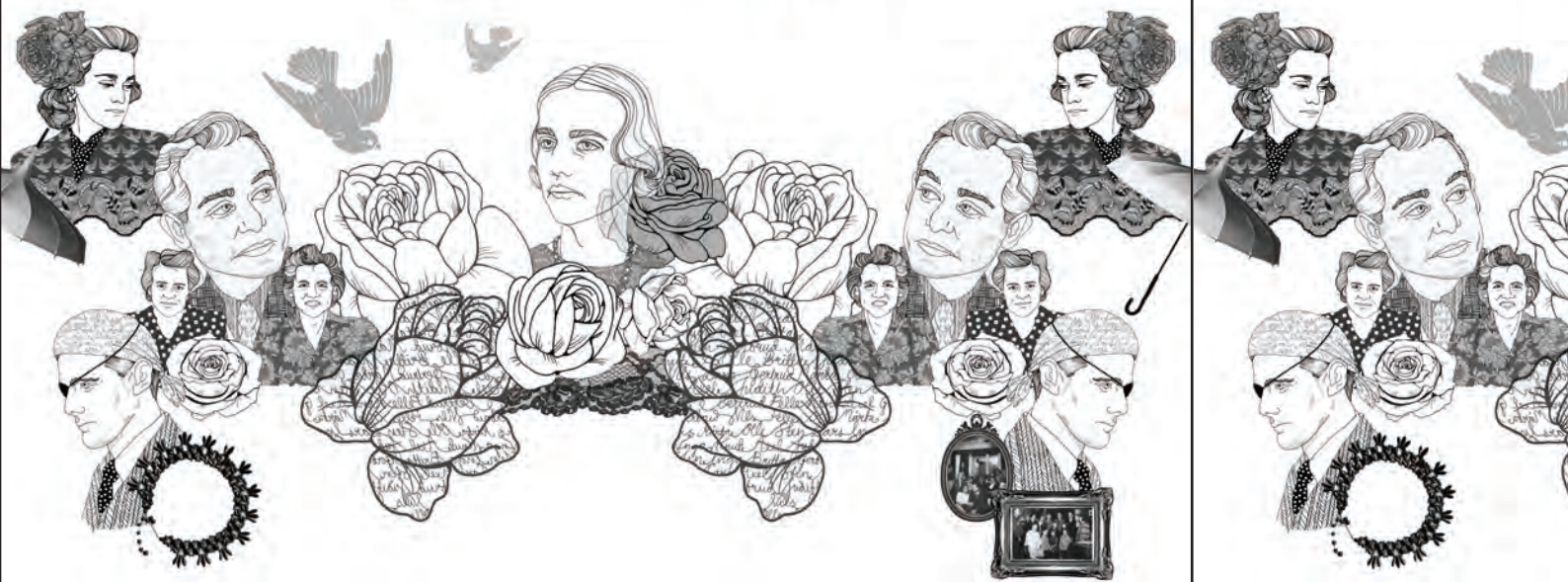

3.1.5 Axel och Judith

Det femte mönstret består av hela familjen Blomgren, rapporten är skapad genom att en bit av rapporten speglats och byggts på. Här syns teckningar på Märta och Britta, Sten, Gertrud, Knut och minstingen Judith. Mönstret är svart vitt och uppbyggt likt våder under och över varandra. Rapporten är en rak rapport i storleken 64 x 64 cm.

Miljöbild på hur det skulle kunna se ut med en soffa klädd i Axel och Judith.
(26)

3.2 Slutsatser

De åtta veckor som projektet pågått, har innehållit en stor del research, en hel del redigering och till sist en hel del experimenterande kring bildkompositionen i mönster. Resultatet blev egentligen närmare 20 mönsterrapporter, några mindre bra, andra bättre och också ett par bra - vilka syns i mönsterkollektionen. Ur projektet har ett enormt bibliotek av bilder och material för fortsatt utforskande vuxit fram.

3.2.1 Tillämpningar

Då familjen var stor med många huvudpersoner, kan nästa tänkbara steg vara att utforska resterande personer i familjen. De mönster som nu finns med i kollektionen bör tryckas upp för att se hur det skulle se ut just på tyg, testa olika fibrer och färger.

Andra tankar är att plocka ut bitar ur mönstren och göra mönsterbilder till exempelvis kuddar, överkast, gardiner och dukar.

En tredje idé är att testa rapporterna på andra material såsom papper och tapet, servetter och presentpapper.

3.2.2 Egna reflektioner

Förutom resultatet av min mönsterkollektion som inneburit en större kunskap om min familj samt en mycket större kunskap kring skapandet av mönster har jag nu blivit mer uppmärksam på min arbetsprocess och dess svagheter och styrkor. Eftersom att jag är en eftertänksam person så försöker jag reflektera under arbetets gång, dels för att vara medveten om mina tankar och idéer kring varför jag valt att arbeta med det jag gör, men också för att inte skena iväg åt fel håll. Svagheter är att jag inte tillåter mig att misslyckas eftersom att jag så gärna hela tiden vill vara säker på det jag gör. Om jag bara kunde lära mig att sätta igång med skapandet lika flitigt som jag använder huvudet åt att tänka så hade jag kanske fått ut ännu mer i min process.

Att reflektera under projektets gång är viktigt, framförallt i ett projekt som detta, där jag utgår ifrån andra människor. Hur ska jag förklara varför vissa objekt syns i mina mönster om jag inte har en giltig förklaring till varför de är där? Hur ser man kopplingen till personen ifråga eller mönstret i sig?

Efter examensprojektet och de reflektioner jag kan göra utifrån det känner jag mig mer redo att möta världen utanför. Jag är inte längre lika rädd för att höra andras åsikter om mina verk eller bemöta deras ord och svara på deras frågor.

När det kommer till vilka material som är tillåtna i skapandet ser jag för egen del inga begränsningar. Dock passar inte allt lika bra tillsammans. Jag trodde nog att jag skulle använda de virkade dukarna mycket mer, men det blev nästan inget alls. De passade inte in som jag hade förväntat mig. De saknade en konkret koppling till människorna bakom mina mönster, då historierna jag berättade hade annat att säga.

Jag hade i början en idé om att jag skulle sy ihop en rapport av tyglappar, skanna in den och sedan bygga ett mönster uppe på tygrapporten. Liknande ett lapptäcke där historier vävs samman med minnesbilder och olika färger. Men så fick jag hög feber och drömde en hel natt att jag sorterade tyglappar fram och tillbaka i ett kallt rum utan något annat än två högar med tyger. Hela idén blev förknippad med mitt sjukdomstillstånd och jag kunde därför inte förmå mig att utveckla den närmre.

Själva uppbyggandet av mönsterbilden var ganska svårt, för det som såg bra ut i rapporten blev inte alls lika bra om rapport las till rapport. Jag fick därför gå tillbaka många gånger innan jag kände mig nöjd med helheten. Förutom placeringen och formen så spelade färgen mycket stor roll. Även djupet i färgstyrkan. Var ligger tyngdpunkten? Hur ser rytmen ut? Upprepandet - är det tydligt? Vilka former träder fram? Varför framträder de? Är det färgen eller linjerna som gör det? Allt detta har jag försökt att ta hänsyn till i mina mönster.

Jag har även försökt tänka på att färgerna bör återkomma minst två gånger i rapporten för att en enstaka färg inte skall bli för framträdande i helheten som sammansatt bild.

Det är mycket man behöver hålla koll på när man skapar mönster och jag har frågat mig varför jag valde att göra just mönster i mitt examensarbete. Förklaringen till det är att det känns nyttigt. Den matematiska ekvationen är en nöd att knäcka, och nödvändig för att göra mina bilder användbara i en miljö.

För ett år sedan hade jag ingen aning om hur jag skulle kunna använda mina illustrationer i en upprapporterad bild. För ett halvår sedan förstod jag hur jag kunde göra det möjligt. Idag har jag breddat mitt synsätt på mitt skapande och ser en framtid i det jag vill arbeta med. Jag har skaffat mig en bredare kunskap kring hur man kan arbeta fram bilder, koppla dem till karaktärer samt rapportera upp dem stort. Vilken påverkan linjer och färger har på formen är också något jag fått större perspektiv på. Mitt arbete i detta projekt har varit både spännande, roligt och lärorikt - hela vägen.

4. Källförteckning

Ett litet kompendium som delades ut vid profilprojektet sammansatt av Lotta Kvist och Thomas Laurien som var kursansvariga för profilkursen våren 2009, Hdk.

Bild (1), Privata fotografier.

Bilder (2-26), Egna bilder.

Citat på sidan 8. Ann-Sofie Erséus, dotter till Sten Blomgren.

